

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vajnara a soudkyně JUDr. Hany Douskové a Mgr. Adély Kaftanové ve věci

žalobců: **a) Tomáš Zdechovský**, narozený xxx
bytem xxx

b) doc. JUDr. Pavel Svoboda, Ph. D., D. E. A., xxx
bytem xxx

oba zastoupeni advokátkou JUDr. Šárkou Línkovou
sídlem Jiráskova 972, 530 02 Pardubice

proti
žalovanému: **Tomio Okamura**, narozený xxx
bytem xxx

zastoupen advokátem JUDr. Adamem Batunou
sídlem Václavské náměstí 1, 110 00 Praha 1

o ochranu osobnosti, k odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1
ze dne 5. února 2021 č. j. 31 C 123/2019-143

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výrocích I. a II. **potvrzuje.**

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrdličková.

- II. Ve výroku IV. **se** rozsudek soudu I. stupně v té části, jíž byla žalovanému uložena povinnost omluvit se žalobcům v nezávislých novinách Tomia Okamury, v pořadu Duel TV Barrandov či v jiném pořadu stejného formátu téže televize a na jednáních v Poslanecké sněmovně PČR **mění** tak, že se žalovanému tato povinnost neukládá, jinak **se** rozsudek soudu I. stupně v tomto výroku potvrzuje.
- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 60 630 Kč k rukám advokátky JUDr. Šárky Línkové do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem z 5. 2. 2021 soud I. stupně uložil žalovanému povinnost zdržet se nepravdivých tvrzení, že lidovečtí europoslanci docent JUDr. Pavel Svoboda Ph.D., DEA a Mgr. et Mgr. Tomáš Zdechovský hlasovali pro uvalení sankcí na Českou republiku za nepřijímání migrantů (výrok I.), a zároveň povinnost žalobcům se za šíření těchto nepravdivých tvrzení omluvit, a to uveřejněním omluvy ve znění: „Já, Tomio Okamura, předseda hnutí Svoboda a přímá demokracie, se tímto omlouvám lidoveckým europoslancům Pavlu Svobodovi a Tomáši Zdechovskému, o kterých jsem opakovaně veřejně prohlašoval, že při hlasování v Evropském parlamentu hlasovali pro uvalení sankcí na Českou republiku za nepřijímání migrantů. Toto tvrzení je nepravdivé. Uvedení europoslanci nikdy nehlasovali pro uvalení sankcí na Českou republiku za nepřijímání migrantů, naopak se uvalení sankcí na Českou republiku snažili zabránit hlasováním proti přijetí rezoluce o zahájení řízení proti České republice za účelem zjištění, zda z její strany nedošlo k porušení rozhodnutí Rady Evropské unie, kterým se stanovila dočasná opatření v oblasti mezinárodní ochrany ve prospěch Itálie, za což se nyní omlouvám“ (výrok II.). Pokud žalobci požadovali, aby bylo v textu omluvy uvedeno „...záměrně a šířením nepravdivých informací jsem se snažil poškodit pověst výše uvedených lidoveckých poslanců v očích veřejnosti“, pak v tomto rozsahu soud I. stupně žalobu zamítl (výrok III.). K návrhu žalobců dále rozhodl, že omluva bude uveřejněna na facebookovém profilu žalovaného ve dvou příspěvcích, které následně nebudou odstraněny, a v nezávislých novinách Tomia Okamury; žalovaný se rovněž veřejně omluví v pořadu Duel, vysílaném na TV Barrandov, a pokud tento pořad neexistuje, pak v jiném pořadu stejného formátu, a dále na jednáních v poslanecké sněmovně do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku (výrok IV.). Konečně vyslovil, že žalovaný je povinen nahradit žalobcům náklady řízení ve výši 46 157,78 Kč, k rukám jejich advokátky do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok V.).
2. Rozhodl tak v řízení, v němž se žalobci žalobou na ochranu osobnosti domáhali na žalovaném shora uvedeného zadostiučinění s tím, že žalovaný jako předseda politického hnutí Svoboda a přímá demokracie se v médiích a na sociálních sítích opakovaně vyjadřoval a uváděl nepravdivé informace k okolnostem hlasování v Evropském parlamentu (EP) konaném dne 18. 5. 2017, jehož předmětem bylo přijetí rezoluce, zda má být Komise Evropské unie zahájeno „řízení o nesplnění povinností“ proti České republice jako členskému státu Evropské unie, jehož cílem by bylo zjištění, zda a popřípadě proč Česká republika jako členský stát porušuje předpisy Evropské unie. Konkrétně se jednalo o porušování Rozhodnutí Rady Evropské unie č. 2015/1601 ze dne 22. září 2015, kterým se stanovila dočasná opatření v oblasti mezinárodní ochrany ve prospěch Itálie a Řecka. Žalovaný opakovaně v rozporu se skutečností označoval oba žalobce spolu s jejich kolegyní Šojdrovou za europoslance, kteří v EP hlasovali pro uvalení sankcí na Českou republiku pro nepřijímání migrantů ze Sýrie, hlasovali tak proti vlastní zemi a „podrazili“ občany ČR.
3. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby s tím, že při svých prohlášeních v rámci různých rozhovorů a mediálních příspěvků vycházel z veřejně dostupného článku jiného poslance EP Petra Macha z 23. 5. 2017, ve kterém dotyčný europoslanec označil oba žalobce za osoby hlasující dne 18. 5.

2017 pro to, aby Česká republika převzala více uprchlíků ze Sýrie. Žalovaný, jemuž europoslanec Mach osobně vysvětlil systematiku inkriminovaného hlasování v EP, tak měl za to, že jeho příspěvky jsou založeny na spolehlivých informacích a že splnil podmínky kladené zákonem pro případ, že by soud shledal, že se jednalo o skutková tvrzení, a prokázal rozumné důvody, na jejichž základě se spoléhal na pravdivost daného tvrzení, jakož i to, že podnikl dostupné kroky k ověření pravdivosti daného tvrzení, byl v dobré víře, a tudíž neměl důvod věřit, že předmětné tvrzení není pravdivé.

4. Soud I. stupně vzal na základě provedeného dokazování za prokázané, že žalovaný, předseda politického hnutí Svoboda a přímá demokracie, dne 31. 8. 2017 zveřejnil na svém profilu na sociální síti facebook prohlášení, v němž uvedl „...nedávné hlasování 12 českých europoslanců za hnutí ANO, ČSSD, KDU-ČSL, TOP 09 a STAN, kteří hlasovali pro uvalení sankcí na Českou republiku za nepřijímání migrantů a pro povinné kvóty. Hlasování o dalším přijímání tzv. uprchlíků ze Sýrie proběhlo v Evropském parlamentu 18. 5. 2017 a PRO usnesení hlasovalo těchto 12 českých europoslanců: Telička (ANO), Ježek (ANO), Charanzová (ANO), Dlabajová (ANO), Ploc (ČSSD), Poche (ČSSD), Zdechovský (KDU-ČSL), Šojdrová (KDU-ČSL), Svoboda (KDU-ČSL), Štětina (TOP 09), Niedermayer (TOP 09) a Polčák (STAN). Je smutné, že předseda hnutí ANO Andrej Babiš permanentně obelbává občany, když najednou nyní před volbami tvrdí, že je proti migrantům, když ve skutečnosti jeho poslanci hlasují přesně naopak.“ Obdobné prohlášení uvedl žalovaný na sociální síti také dne 1. 9. 2017. Zde odkazoval na obsah televizního pořadu televize Barrandov, ve kterém osobně řekl: „...protože 18. května 2017 se hlasovalo v Evropském parlamentu ... hlasovalo se o tom, zdali se budou přesídlovat další uprchlíci ze Sýrie na základě kvót, a Telička, Ježek, Charanzová, Dlabajová hlasovali pro potrestání České republiky. Dále hlasovali tři europoslanci KDU-ČSL Zdechovský, Šojdrová, Svoboda, Štětina, Niedermayer za TOP 09, Polčák ze STAN a ČSSD Ploc, Poche. Proč Vaši europoslanci takto podrazili občany České republiky, proč hlasovali pro usnesení, že i prostřednictvím programu pro přesídlování a přijímání uprchlíků, že mají členové Evropské unie projevít větší odhodlání pro přesídlování migrantů.“ Dne 5. 7. 2017 žalovaný na své sociální síti uvedl, že bude tímto dnem šířeno mezi českou veřejnost první vydání „novin SPD“ a v příspěvku zveřejnil odkaz na noviny ve formátu PDF. Na straně 10 tohoto dokumentu žalovaný v článku nazvaném „Vlastizrada? Kdo hlasoval v EU proti vlastní zemi?“ opětovně uvedl informace o hlasování, které dne 18. 5. 2017 proběhlo v Evropském parlamentu. Žalobci Zdechovský, Šojdrová Svoboda byli označeni za osoby, které hlasovaly „pro pokutu ČR“, a výslovně uvedl, že „také díky nim vyzval EP k uvalení sankcí na ČR“. Žalovaný dne 14. 9. 2017 zveřejnil na svém profilu na sociální síti facebook další prohlášení, v němž uvedl mj. „... Toto trestní oznámení je čiré zlofalství nad činy, které tyto europoslanci svým hlasováním provedli a které budou mít pro Českou republiku katastrofální následky. Hlasovali pro potrestání ČR formou povinných kvót pro migranty, přičemž Evropský parlament a Evropská komise nám nejen přikázala na základě jejich hlasování kvóty, ale zároveň nám brozí v případě odmítnutí finančními pokutami. Přičemž, jak víte, Česká republika se kvótám brání, takže tyto europoslanci PODPORILI SANKCE na ČR, které Evropský parlament odsouhlasil pro země odmítající kvóty, ve stejný den před tímto hlasováním, jiná věc je, že vláda ČSSD, hnutí ANO a KDU-ČSL přijímá migranty včetně těch muslimských celoročně zcela dobrovolně mimo kvóty a tím kvóty obchází a zraňuje občany ČR.“ Na hlavním vlakovém nádraží v Brně byl umístěn oficiální volební poutač politického hnutí SPD s textem „Usnesení Strategie EU pro Sýrii, mimo jiné, aby si Česká republika převzala více uprchlíků ze Sýrie, schválili tyto poslanci: ČSSD: Ploc, Poche, TOP 09: Štětina, Niedermayer, ANO: Telička, Ježek, Charanzová, Dlabajová, KDU-ČSL: Zdechovský, Šojdrová, Svoboda, STAN: Polčák.“ Dne 22. 9. 2017 uvedl žalovaný v rozhovoru pro Parlamentní listy na <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Lidovec-hlasoval-pro-prijimani-migrantu-ajeste-to-zapira-Shodte-tu-masku-je-to-ferne-na-bilem-vzkrazuje-Okamura-505171>, že „... dne 18. května 2017 dvanáct českých europoslanců - z toho čtyři za hnutí ANO, tři za KDU-ČSL, dva za TOP 09, jeden za STAN a dva za ČSSD — hlasovali pro usnesení v Evropském parlamentu, ve kterém Evropský parlament členské státy vyzývá k dalšímu přijímání uprchlíků ze Sýrie na základě kvót.“
5. Dále vzal soud I. stupně za prokázané, že dne 18. 5. 2017 proběhla v Evropském parlamentu 2 různá hlasování. Předmětem jednoho hlasování bylo přijetí rezoluce, zda má být komisi Evropské

unie zahájeno řízení o nesplnění povinností proti České republice jako členskému státu Evropské unie, zda a případně proč Česká republika jako členský stát porušuje předpisy Evropské unie, konkrétně se mělo jednat o porušování rozhodnutí rady Evropské unie ze dne 22. září 2015, kterým se stanovila dočasná opatření v oblasti mezinárodní ochrany ve prospěch Itálie a Řecka. V tomto případě hlasovali žalobci proti přijetí rezoluce. Následně proběhlo další hlasování, jehož obsahem bylo přijetí rezoluce usnesení Evropského parlamentu o Strategii pro Sýrii. Jednalo se o poziční dokument, jímž se Evropský parlament vyjadřuje k určitým problémům a otázkám, kterým v současnosti Evropská unie čelí. V textu je mj. uvedeno, že tuto zemi ničí konflikt a EP vyzývá členské státy, aby projevily větší odhodlání při sdílení odpovědnosti umožnit uprchlíkům ochranu bezprostředně sousedícího regionu. S tím, že utíkají z válečných zón a jakmile konflikt skončí, měly by být vytvořeny pobídky pro kvalifikované syrské občany, kteří by se vrátili, a přispěly k obnově země. Zde žalobci hlasovali pro přijetí rezoluce.

6. Na základě výše uvedeného skutkového stavu došel soud I. stupně k závěru, že žaloba je z podstatné části důvodná., přičemž odkázal na ust. čl. 10 a 17 Listiny základních práv a svobod, na ust. § 81 odst. 2, § 12, § 2894, § 2951 a § 2956 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. (o. z.) i na nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 367/03, II. ÚS 2051/14 a III. ÚS 359/96. V případě první rezoluce schvalované dne 18. 5. 2017 žalobci hlasovali proti jejímu přijetí. V případě druhé rezoluce hlasovali sice pro přijetí, nelze však pominout, že Česká republika není bezprostředně sousedícím regionem se Sýrií. Vysvětlení žalovaného, že Sýrie sousedí s Kyprem a přes moře je blízko do České republiky, soud I. stupně nepovažoval za relevantní. Z formulace druhé rezoluce vyplývá, že žalobci pouze hlasovali pro sdílení odpovědnosti umožnit uprchlíkům ochranu bezprostředně sousedícího regionu, což je Turecko a Libanon, s tím, že po odeznění konfliktu se uprchlíci vrátí zpět. V prvním usnesení zaujali stanovisko záporné, tj. že Česká republika nebude přijímat uprchlíky, a nepodvolí se kvótám. Ve druhém případě, kdy hlasovali pro rezoluci, šlo pouze o určitý způsob, jakým Česká republika může a měla by pomoci. Nejednalo se o žádné naplnění kvót ani o udělení jakýchkoli sankcí pro Českou republiku, a není patrné, z čeho toto žalovaný vyvodil. Kromě samotného konstatování o způsobu hlasování žalobců navíc žalovaný vše nevhodným a nepravdivým způsobem komentoval. Podle názoru prvoinstančního soudu se nejednalo o politickou diskuzi, čímž se žalovaný bránil, nemohlo jít ani o kritiku, neboť tato neměla žádný reálný základ, když tvrzení žalovaného bylo nepravdivé. Žalobci nikdy nehlasovali pro uvalení sankcí na Českou republiku, žalobci nikdy nehlasovali o podání žaloby na Českou republiku za nepřijetí migrantů a nikdy nehlasovali pro přijetí kvót za přijetí těchto migrantů v rámci Evropské unie a Evropského parlamentu. Takováto hlasování ostatně nikdy v Evropském parlamentu ani neproběhla. Žalobce zjevně spojil dvě hlasování, která se konala ve stejný den, dohromady, což odmítl připustit.
7. Kvůli fabulaci žalovaného ohledně hlasování žalobců a kvůli jeho komentářům k tvrzeným hlasováním došlo k neoprávněnému zásahu do osobních práv žalobců, objektivně způsobilého jejich osobnostní práva narušit a ohrozit. V případě 1. žalobce došlo k zásahu do jeho rodinného života, do pracovní i politické sféry. Ve sféře osobního života došlo k výhrůžkám hrubého charakteru, v jejich důsledku měli 1. žalobce i jeho rodina ochranku. Manželka i děti měly obavy o svůj život a na politických setkáních byl žalobce vystaven slovním i jiným útokům. Byl vystaven hrubým urážkám na facebooku i prostřednictvím e-mailu, přičemž je jasné, že se jednalo o příznivce žalovaného. To vyplývá z předložené e-mailové korespondence a komentářů na facebooku a souvisí s postojem žalovaného a hnutí SPD k migrační politice i s postavením 1. žalobce, který se z titulu své funkce věnuje migrační politice. Stejně tak tomu bylo v případě 2. žalobce, který v té době zastával v EP vysokou funkci, kromě toho je vysokoškolským pedagogem. K těmto funkcím náleží naprostá bezúhonnost a žalobce byl poškozen, pokud musel vysvětlovat studentům a spolustráníkům, že není vlastizrádcem. Oba žalobci jsou členy KDU-ČSL a lze předpokládat, že jejich voliči si výrazně potrpí na pravdomluvnost. Jak vyplývá z komentářů a svědeckých výpovědí, objevily se pochybnosti o morálním kreditu žalobců i v jejich blízkém okolí,

kdy museli vysvětlovat, o co se vlastně jedná a o čem žalovaný hovoří a píše. Soud I. stupně vzal v potaz, že žalobci jsou osoby veřejně činné a musí snést určitou dávku pozornosti i negativní kritiku. Taková kritika však musí mít i u veřejně politicky činných osob reálný základ, což v tomto případě nebylo. Celá aféra s hlasováním byla zcela zbytečná, kdyby si žalovaný svá tvrzení lépe ověřil. A právě s ohledem na postavení žalovaného a na to, jaký vztah k migrační politice zastává on, jeho strana a jeho příznivci, spočívá zásah žalovaného do osobnostních práv žalobců. Žalovanému lidé věří a považují jeho výroky za pravdivé, což vyplynulo i z reakcí „*Kdyby to nebyla pravda, tak by to pan Okamura neřikal*“. Migrační politika je velmi sledovaná a otázka migrace je stále diskutována. K názorům žalovaného se kloní značná část veřejnosti, proto jeho tvrzení považovala za ověřená, pravdivá a důvěryhodná, a nepochybovala. Soud I. stupně proto dospěl k závěru, že je namíste přiznat žalobcům satisfakci ve formě omluvy. Současně rozhodl, že žalovaný je povinen zdržet se uvedených výroků za situace, když bylo zjištěno, že se jich stále dopouští. Základním předpokladem vzniku odpovědnosti podle občanského zákoníku je vznik neoprávněného zásahu objektivně způsobitelného narušit, po případě ohrozit osobnostní práva, chráněná ustanoveními občanského zákoníku. Tyto předpoklady byly splněny, proto soud žalobě vyhověl. Nebyl však prokázán konkrétní úmysl žalovaného poškodit žalobce, proto soud I. stupně zamítl tu část omluvy, kde žalobci požadovali jako součást omluvy slova „*„záměrně a šířením nepravdivých informací jsem se snažil poškodit pověst výše uvedených lidoveckých poslanců v očích veřejnosti*“.

8. O nákladech řízení soud I. stupně rozhodl s odkazem na ust. § 142 odst. 1 o. s. ř.
9. Proti rozsudku, a to proti jeho vyhovujícím výrokům I., II. a IV., jakož i akcesorickému výroku nákladovému podal žalovaný odvolání. V prvé řadě namítal, že žalobci neprokázali vznik nároku na náhradu nemajetkové újmy. Podle jeho názoru soud I. stupně ve svém rozhodnutí nerefletoval subjektivní pojetí odpovědnosti za nemajetkovou újmu, ani to, že žalobci nesou břemeno tvrzení a důkazní ohledně naplnění všech znaků odpovědnosti za újmu neoprávněným zásahem do osobnostního práva. Soud své závěry o vzniklé újmě staví na přičitatelnosti jednání třetích osob žalovanému. V demokratickém právním státě ovšem není možné nést odpovědnost za jednání třetích osob (navíc zjevně excesivní), kdy žalovaný toto jednání nikdy neinicioval, nepodporoval, není mu přičitatelné a jakékoli vyhrožování či násilí důrazně odmítá. Žalobci neprokázali, že jednání třetích osob, na němž je rozhodnutí postaveno, bylo vyvoláno výlučně projevy žalovaného. Navíc některé útoky těchto osob časově předcházely kritizovaným výrokům žalovaného, když informace o hlasování v EP zveřejnilo již dne 23. 5. 2017 médium IDNES.cz a objevily se téhož dne na blogu europoslance Petra Macha. Právě tak nelze žalovaného činit odpovědného za volební poutač politického hnutí Svoboda a přímá demokracie na nádraží v Brně, neboť tento poutač není poutačem žalovaného, a ten tak ve vztahu k případnému zásahu do osobnostních práv žalobců tímto poutačem vyvolanému není pasivně legitimován.
10. Soud I. stupně podle žalovaného provedl nepřípustný výklad usnesení EP z 18. 5. 2018 o strategii pro Sýrii č. 2017/2654(RSP), tj. onoho pozdějšího usnesení, pro něž žalobci hlasovali. Z jeho obsahu plyne jednoznačná výzva členským státům ke sdílení odpovědnosti a poskytnutí ochrany uprchlíkům z válečných oblastí Sýrie, jež má být poskytnuta i prostřednictvím programů přesídlování a přijímání uprchlíků z humanitárních důvodů i za hranicemi bezprostředně sousedícího regionu. Takovým regionem je i Kypr, tj. členský stát EU, který se připravuje na vstup do Schengenského prostoru. Pokud soud I. stupně dovodil, že bezprostředně sousedícím regionem jsou jen Libanon a Turecko a že ČR takovým bezprostředně sousedícím regionem není, pak mu takový výklad Usnesení EP nepřísluší.
11. Žalovaný namítl, že v řízení zůstalo sporné, zda tvrzeným zásahem byla žalobcům vůbec způsobena jakákoli újma, zda žalovaný svými výroky neoprávněně zasáhl do jejich osobnostních práv a zda tyto výroky přesáhly meze přípustné kritiky. Podle jeho názoru je žalobci tvrzená neoprávněnost zásahu vyloučena výkonem jiného subjektivního práva ze strany žalovaného,

a to právem na svobodu projevu a práva na informace, chráněnými čl. 17 Listiny základních práv a svobod. V tomto směru žalovaný poukazoval na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2289/2012 či sp. zn. 30 Cdo 332/2007 upozorňující na nutnost benevolentnějšího přístupu k posouzení mezí přípustnosti uveřejnění informací u osob veřejně činných, zejména pak v rámci předvolební kritiky. Přijaté usnesení EP a též výsledky hlasování žalobců rezonovaly veřejným prostorem již před tím, než se k dané věci vyjádřil žalovaný, který navíc vycházel z již dříve veřejně publikovaného článku poslance EP Petra Macha.

12. Žalovaný namítal i nevykonatelnost napadeného rozhodnutí, pokud mu bylo uloženo, aby se omluvil na jednáních poslanecké sněmovny, v nezávislých novinách Tomia Okamury či v pořadu Duel vysílaném TV Barrandov, a podrobně rozvedl důvody, které vykonání vydaného rozhodnutí brání. Kritizoval i neprovedení navrhovaného důkazu článkem „Kteří čeští poslanci v EP hlasovali pro uvalení sankcí na ČR“, jehož autorem je europoslanec Petr Mach. Pokud by totiž soud k tomuto důkazu přihlédl a provedl jej, musel by dojít k závěru, že výrokům žalovaného předcházeli nejen zmíněný článek z blogu P. Macha, ale i opomenutý článek publikovaný na stránkách iDNES.cz/BLOG dne 23. 5. 2017, tedy ještě předtím, než se k věci vyjádřil žalovaný. Veškeré excesy osob odlišných od žalovaného, jimiž žalobci argumentují, je tak nutno přičítat těmto článkům a nikoli žalovanému.
13. Konečně žalovaný poukázal na skutečnost, že žalobce T. Zdechovský po vynesení rozsudku soudu I. stupně dne 5. 2. 2021 poskytl pro server iDNES.cz rozhovor, ve kterém výsledek sporu komentoval slovy ... „Bereme to jako obrovský vítězství a satisfakci. Tomio Okamura je lhář a podvodník a lidi opravdu nevěřte Tomio Okamurovi, to řekl dneska soud, a to si myslím, že je jednoznačný sdělení všem lhářům a podvodníkům, který tvrdí o jiných, že ví, jak hlasovali a nehlasovali ... Já očekávám, že Tomio Okamura není chlap, je to člověk, kterej je opravdu ... má ten eticko-morální, morální bych řekl vlastnosti, má velmi nízko a tendence člověk se nedokáže omluvit. On je poměrně zbabělej ...“ *Ve stejný den pak na svém facebookovém profilu zveřejnil video s názvem „Soud dnes potvrdil, že je Tomio Okamura lhář.“*, ve kterém uvádí na adresu žalovaného: „Tak pan Okamura je srab, myslím si, že mu to bude chvíli trvat, ale já většinou, kdo mě zná, tak ví, že ty věci dojedou úplně dokonce ... Myslím si, že nikdo o peníze pana Okamury, kterej byl dneska usvědčen za lháře, nestojí.“ Tímto zásahem do osobnostních práv žalovaného si 1. žalobce svépomocí poskytl zcela dostatečnou satisfakci (zadostiučinění) k jakékoliv případně vzniklé újmě. Tzn., že výše uvedeným jednáním si žalobce Zdechovský vyloučil jím uplatňované nároky na omluvu, neboť jeho jednáním došlo k zásahu do osobnostních práv žalovaného, a to přinejmenším stejnou měrou, ne-li vyšší (žalovaný odkázal na rozhodnutí NS sp. zn. 30 Cdo 297/2000 či sp. zn. 30 Cdo 701/2011).
14. Ze všech výše uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že celou žalobu zamítne.
15. Žalobci navrhovali potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného s tím, že Žalovaný ve svém odvolání neuvádí žádné nové skutečnosti ani důkazy, které by jím napadený rozsudek znevěrohodnily a byly způsobilé jej změnit.
16. Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a o. s. ř. rozsudek soudu I. stupně v rozsahu, v němž byl odvoláním napaden (§ 206 odst. 2 o. s. ř.), a došel k závěru, že odvolání žalovaného je důvodné jen zčásti.
17. Skutkový stav v této věci je možné hodnotit jako přehledný. V řízení bylo prokázáno, že dne 18. 5. 2017 proběhla v Evropském parlamentu krátce po sobě dvě rozdílná hlasování o dvou různých, byť svým námětem blízkých návrzích, a to hlasování o přijetí rezoluce, zda má být komisi EU zahájeno řízení o nesplnění povinností proti České republice jako členskému státu EU, zda a případně proč ČR jako členský stát porušuje předpisy EU, konkrétně rozhodnutí Rady EU z 22. 9. 2015, jímž se stanovila dočasná opatření v oblasti mezinárodní ochrany ve prospěch Itálie a Řecka

(hlasování o usnesení č. 1), a hlasování o přijetí usnesení EP o strategii pro Sýrii, které v bodě č. 15 mj. konstatuje, že „*Evropský parlament ... dále vyžývá členské státy EU, aby projevily větší odhodlání při sdílení odpovědnosti a umožnily uprchlíkům, kteří utíkají z válečných oblastí v Sýrii, nalézt ochranu za hranicemi bezprostředně sousedícího regionu, a to i prostřednictvím programů přesídlování a přijímání uprchlíků z humanitárních důvodů; domnívá se však, že jakmile konflikt skončí, měly by být vytvořeny pobídky pro kvalifikované syrské uprchlíky, aby se vrátili a přispěli k obnově země*“ (hlasování o usnesení č. 2). V případě hlasování č. 1 hlasovali žalobci proti schválení návrhu, v případě hlasování č. 2 hlasovali žalobci pro schválení návrhu. Jestliže tedy žalovaný následně učinil veřejná prohlášení o tom, že žalobci (spolu s jinými europoslanci) hlasovali pro uvalení sankcí na Českou republiku za nepřijímání migrantů a pro povinné kvóty, pak z textu usnesení č. 2, pro něž žalobci hlasovali, nic takového ani vzdáleně nevyplyvá, v případě usnesení č. 1 pak žalobci hlasovali proti.

18. Prohlášení žalovaného jsou tedy jednoznačně nepravdivá, přičemž je zcela zřejmé, že žalovaný ať již účelově či nevědomě spojil obě hlasování dohromady. Jeho obrana, že ve svých vyjádřeních vycházel z dříve zveřejněných informací poslance EP Petra Macha, na jejichž pravdivost se údajně spolehnul, je irelevantní a na odpovědnosti žalovaného za jím zveřejněná prohlášení, jež jsou předmětem žaloby, nemůže nic změnit, právě tak jako námitka, že obdobné informace byly publikovány dne 23. 5. 2017 na stránkách iDNES.cz/BLOG. Žalovanému nic nebránilo v tom, aby si hodnověrnost těchto informací ověřil před tím, než je začne sám šířit. Pokud tak neučinil, musel počítat s možnými důsledky.
19. Jako ryze účelovou je třeba hodnotit i námitku, podle níž měl žalovaný od počátku na mysli pouze v pořadí 2. hlasování, přičemž za stát, který je Sýrii příhraničním regionem, lze považovat i Kypr, tedy členský stát EU připravující se na vstup do Schengenského prostoru, odkud by se migrace syrských uprchlíků mohla nekontrolovaně rozšířit i do ČR. I zde je nutno zdůraznit, že v textu usnesení č. 2, jímž žalovaný argumentuje, není o kvótách pro migranty či o sankcích proti ČR v případě nepřijímání uprchlíků ani zmínka.
20. O tom, že se v případě žalobou označovaných tvrzení žalovaného jedná o neoprávněný zásah do osobnostní sféry žalobců, na jejíž ochranu mají žalobci ve smyslu ust. § 81 odst. 2 o. z. právo, není pochyb. Žalovaný se dopustil jednoznačně lživých výroků, a to opakovaně, přičemž takové výroky není možné podřadit pod článek 17 Listiny základních práv a svobod zaručující právo na svobodu projevu a informace. Článek 17 Listiny totiž v žádném případě nelze vykládat tak, že by zaručoval právo na šíření difamujících a jiné osoby poškozujících tvrzení. To ostatně konstatuje i soudem I. stupně citované rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 359/96, podle něhož „ústavně zaručené právo vyjadřovat své názory bez ohledu na případně možné omezení zákonem (čl. 17 odst. 4 Listiny) je již obsahově omezeno právy jiných, ať již tato práva plynou jako ústavně zaručená z ústavního pořádku republiky či z jiných zábran daných zákonem chránících celospolečenské zájmy či hodnoty; nejen tato obsahová omezení mohou právo vyjadřovat názory zbavit jeho ústavní ochrany, neboť i forma, jíž se názory navenek vyjadřují, je úzce spjata s ústavně zaručeným právem, k němuž se upíná. Vybočí-li publikovaný názor z mezí v demokratické společnosti obecně uznávaných pravidel slušnosti, ztrácí charakter korektního úsudku (zprávy, komentáře) a jako takový se zpravidla ocitá již mimo meze ústavní ochrany“.
21. Na místě není ani argumentace volební kampaní, v jejímž rámci měla být žalovaným inkriminovaná tvrzení pronesena, ani argumentace obecně přijímaným názorem, že politici, jakož i jiné veřejně činné a známé osoby musí akceptovat vyšší míru veřejné kritiky (viz nálezy Ústavního soudu I. ÚS 367/03). V daném případě lze uvedené nepravdivé výroky jednoznačně považovat za výroky učiněné „přes čáru“, jejichž smyslem bylo označit žalobce za ve své podstatě vlastizrádce jednající proti zájmům české společnosti, to vše v hysterické atmosféře vyvolané muslimskou migrací do okolních evropských států po r. 2015. O dopadu těchto tvrzení na osobnostní sféru žalobců přitom není pochyb. Žalobci doložili dostatek nenávistných reakcí, jichž byli po zveřejnění prohlášení

žalovaného objektem, a to jak osobně či prostřednictvím výhrůžek na sociálních sítích, v jejichž důsledku byla žalobci Zdechovskému i zřízena ochrana orgány Policie ČR. K argumentaci žalovaného o neexistenci příčinné souvislosti mezi jeho výroky a újmou žalobců, když obdobná tvrzení byla ještě dříve publikována europoslancem Machem a citována serverem iDNES.cz, jakož i k argumentaci, že žalovaný není odpovědný za obsah volebních poutačů či novin SPD, lze podotknout jen tolik, že na rozdíl od europoslance Macha, jehož výroky neměly mediálně zásadní dopad, žalovaný je, a v době, již se spor týká, byl předsedou parlamentní strany, jehož názory určité, nikoli nevýznamně početné části společnosti konvenovaly a měly na tento společenský segment nepochybně značný vliv. Ostatně řada žalobci dokládaných reakcí na osobu žalovaného výslovně odkazovala. Tvrzení žalovaného, že by obsah volebních poutačů či volebních novin jeho parlamentní politické strany byl mimo kompetenci předsedy této strany, je pak krajně nevěrohodné.

22. Odvolací soud tedy sdílí názor soudu I. stupně, že žalovaný neoprávněně zasáhl do práva na ochranu osobnosti žalobců a že tito mají ve smyslu ust. § 2951 odst. 2 o. z. právo na přiměřené zadostiučinění. Žalobci nepožadují odškodnění v penězích, žádají toliko satisfakci v podobě omluvy, přičemž text žalobci navrhované omluvy, v rozsahu, v němž bylo žalobnímu návrhu vyhověno, lze považovat za skutkový okolnostem plně korespondující. Soud I. stupně proto nepochybil, pokud žalobě vyhověl a žalovanému uložil povinnost zdržet se dalších nepravdivých tvrzení o žalobcích a na svém facebookovém profilu se jim omluvit (výroky I., II. a část výroku IV.).
23. Na tomto místě je třeba odmítnout názor žalovaného vyslovený v replice k vyjádření žalobců k odvolání, že v případě žalobce Zdechovského došlo po vynesení rozsudku prvoinstančního soudu k vlastnímu poskytnutí si zadostiučinění v rámci rozhovoru, který tento žalobce dne 5. 2. 2021 po vynesení napadeného rozsudku poskytl pro server iDNES.cz a ve stejném duchu se vyjádřil i na svém facebookovém profilu. Jakkoli k volbě formulací, jež žalobce Zdechovský použil, lze mít výhrady, nelze nevidět, že se ze strany žalobce jednalo o bezprostřední, emotivně zabarvenou reakci na výsledek soudního řízení, ve kterém mu bylo dáno za pravdu, a o – byť expresivní – komentář právě vydaného soudního rozhodnutí. Forma tohoto vyjádření i jeho mediální dopad jsou s tvrzeními žalovaného, jež jsou předmětem tohoto řízení, nesrovnatelné. Odvolací soud je proto toho názoru, že závěry vyslovené v rozhodnutích NS sp. zn. 30 Cdo 297/2000 či 30 Cdo 701/2011 na tuto situaci vztáhnout nelze.
24. Odvolací soud tak z důvodů výše uvedených rozsudek soudu I. stupně ve výrocích I. a III. jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil.
25. Jak již shora uvedeno, jako správný byl podle § 219 o. s. ř. napadený rozsudek potvrzen i v části výroku IV., a to v tom rozsahu, pokud byla žalovanému uložena povinnost zveřejnit omluvu na svém facebookovém profilu ve dvou příspěvcích, které nebudou následně odstraněny. Jako nedůvodný však odvolací soud shledal žalobní požadavek na zveřejnění omluvy v nezávislých novinách Tomia Okamury, v pořadu Duel vysílaném na TV Barrandov či jiném obdobném pořadu, a na jednáních v Poslanecké sněmovně.
26. Žalovaný své difamující výroky na adresu žalobců nepronесl v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR v rámci jejího jednání, pročez není důvodu, pro který by mu povinnost k omluvě na půdě tohoto orgánu měla být ukládána. Požadavek na zveřejnění omluvy v nezávislých novinách Tomia Okamury hodnotí odvolací soud jako nekonkrétní, když periodikum s takovým názvem v současné době neexistuje. Noviny, v nichž došlo ke zveřejnění článku „Vlastizrada? Kdo hlasoval v EU proti vlastní zemi“, byly zjevně neperiodickou, pouze občasnou tiskovinou politické strany SPD, vydávanou před volbami v roce 2017, jejich současný osud je nejasný, a odvolací soud proto pokládá návrh v tomto směru učiněný za nevykonatelný. Stejně je tomu i v případě požadavku na zveřejnění omluvy žalovaného v pořadu Duel či jiném obdobném pořadu na TV Barrandov. TV

Barrandov je soukromým, nezávislým médiem, bez jehož součinnosti, jež ovšem nebyla žalobním návrhem požadována, nelze vykonání soudního rozhodnutí docílit. Výběr hostů do uvedeného diskusního pořadu přitom závisí zcela na majiteli tohoto média a žalovaný jej stěžejší může ovlivnit. Proto odvolací soud podle § 220 odst. 1 o. s. ř. rozsudek soudu I. stupně ve výroku IV. v rozsahu, jímž mu byla uložena povinnost k omluvě i mimo svůj facebookový profil změnil a žalobu v tomto rozsahu zamítl.

27. Vzhledem k tomu, že odvolací soud rozsudek soudu částečně změnil, rozhodoval podle § 224 odst. 2 o. s. ř. znovu i o nákladech řízení před soudem I. stupně. Jakkoli v konečném výsledku sporu žalobci neuspěli s požadavkem na zveřejnění omluvy žalovaného v Poslanecké sněmovně, v novinách Tomia Okamury a v pořadu Duel na TV Barrandov, nemá tato skutečnost podle názoru odvolacího soudu na rozhodnutí o nákladech řízení vliv. Žalobci kromě dílčího zamítnutí požadované formulace textu omluvy ve výroku III. rozsudku soudu I. stupně byli ve zbytku žalobního návrhu týkajícího se zdržení se dalšího šíření nepravdivých tvrzení ze strany žalovaného a požadavku na omluvu v řízení úspěšní, a ve věci samé tak lze jejich procesní neúspěch hodnotit jen jako nepatrný. Místo zveřejnění omluvy lze totiž v zásadě považovat za místo plnění soudem uložené povinnosti, proto zamítnutí požadavku na zveřejnění omluvy na jiných místech než na facebookovém profilu žalovaného odvolací soud nepovažuje za neúspěch žalobců ve věci samé. Žalobcům tak podle § 142 odst. 3 a § 224 odst. 1 o. s. ř. přiznal právo na plnou náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.
28. Za řízení před soudem I. stupně žalobcům náleží částka 46 157 Kč, jež sestává ze soudního poplatku ve výši 4 000 Kč a nákladů právního zastoupení advokátem, a to odměna stanovená dle § 9 odst. 3, písm. d), § 6 odst. 1, § 7, § 11 a § 12 odst. 4 vyhl. č. 177/96 Sb. – advokátního tarifu (dále jen „AT“) z tarifní hodnoty ve výši 35 000 Kč sestávající z částky 2 000 Kč (2 500 Kč poníženo o 20%) za každý ze šesti a půl úkonů uvedených v § 11 odst. 1, 2 AT včetně sedmi paušálních náhrad výdajů po 300 Kč dle § 13 odst. 4 AT u každého z obou žalobců, cestovného v souvislosti s cestou na jednání dne 15. 9. 2020 ve výši 1 934,88 Kč za 300 ujetých km (32 Kč za litr paliva dle vyhlášky č. 440/2016 Sb. při průměrné spotřebě 7,031/100 km a 4,20 Kč/km za amortizaci vozidla dle vyhlášky č. 440/2016 Sb.), náhrady cestovného v souvislosti s cestou na jednání dne 5. 2. 2021 ve výši 1 906,30 Kč za 300 ujetých km (27,80 Kč za litr paliva při průměrné spotřebě 7,03 l/100 km a 4,40 Kč/km za amortizaci vozidla dle vyhlášky č. 440/2016 Sb.), náhrady za promeškaný čas ve výši 800 Kč dle § 14 odst. 1, 3 AT a DPH ve výši 21% z částky 34 841,18 Kč ve výši 7 316,65 Kč (§ 137 odst. 3 o. s. ř.).
29. Za odvolací řízení žalobcům náleží částka 14 473 Kč, jež sestává z nákladů právní pomoci advokáta za dva úkony á 2 000 Kč (2 500 Kč poníženo o 20%) za vyjádření k odvolání a účast při jednání dne 21. 4. 2022 a dvě paušální náhrady á 300 Kč (§ 9 odst. 3, písm. d/, § 6 odst. 1, § 7, § 11 odst. 1, písm. g/, k/, § 12 odst. 4, § 13 odst. 3, § 14 odst. 3 AT) u každého z obou zastoupených žalobců, náhrady cestovného za jednání odvolacího soudu dne 21. 4. 2022 za 300 ujetých km (45,10 Kč za litr paliva při průměrné spotřebě 7,03 l/100 km a 4,40 Kč/km za amortizaci vozidla dle vyhl. č. 440/2016 Sb.), náhrady za promeškaný čas ve výši 4x 100 Kč, tj. 400 Kč a 21% DPH ve výši 2.511,84 Kč (§ 137 odst. 3 o. s. ř.). Celkem tedy žalobcům náleží náhrada nákladů řízení v částce 60 630 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání za podmínek uvedených v ust. § 237 o. s. ř. Takové dovolání se podává do 2 měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 1.

Praha 21. dubna 2022

JUDr. Tomáš Vejnar v. r.
předseda senátu